

Висновки

первинної акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за другим (магістерським) рівнем вищої освіти у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 09.08.2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах», Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 в редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 р. № 347 та наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2018 р. № 3093-л з 14 січня по 16 січня 2019 року у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки була проведена первинна акредитаційна експертиза освітньо-професійної програми «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) за другим (магістерським) рівнем вищої освіти комісією у складі:

Любінська

Людмила Григорівна

– завідувач кафедри біології та методики її викладання Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, доктор біологічних наук, доцент, голова комісії;

Грицай

Наталія Богданівна

– професор кафедри біології, онкології та медичної фізіології Рівненського державного гуманітарного університету, доктор педагогічних наук, професор

Експертна комісія розглянула подані Східноєвропейським національним університетом імені Лесі Українки матеріали та провела безпосередньо на місці перевірку діяльності університету щодо підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія). У процесі аналізу:

- проведені наради з адміністрацією, співбесіди з працівниками та студентами університету;

- перевірені установчі, реєстраційні та інші документи університету, які підтверджують достовірність загальних відомостей про заклад вищої освіти;

- вивчені матеріали самоаналізу діяльності з підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія), які були підготовлені випусковою кафедрою ботаніки і методики викладання природничих наук;

- проаналізовано стан кадрового забезпечення освітньо-професійної програми;

- здійснено аналіз виконання студентами комплексних контрольних робіт із циклів дисциплін загальної та професійної підготовки;

- вибірково перевірені звіти про виробничу практику, організаційне та методичне забезпечення Державної атестації;

- проведено ознайомлення з матеріально-технічною базою та фактичним станом навчальних приміщень, кабінетів та лабораторій СХУ імені Лесі Українки, зокрема кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук;

- проаналізовано стан навчально-методичного забезпечення освітнього процесу, організації навчальної та методичної роботи.

На підставі вивчення навчально-методичного, матеріально-технічного, кадрового забезпечення та визначення рівня підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) експертна комісія встановила наступне:

1. Загальна характеристика вищого навчального закладу та освітньо-професійної програми, що акредитується

Волинський державний університет імені Лесі Українки (ВДУ) засновано в 1993 році у зв'язку з реорганізацією Луцького педагогічного інституту імені Лесі Українки. Перший вищий навчальний заклад Волині – Луцький державний учительський інститут почав діяти 1940 року. 25 вересня 1951 року на базі Луцького державного учительського інституту створено Луцький державний педагогічний інститут, якому в 1952 році присвоєно ім'я видатної української поетеси Лесі Українки.

16 липня 1993 року Указом Президента України створено Волинський державний університет імені Лесі Українки. 4 жовтня 2007 року Указом Президента України університету був наданий статус національного. Відповідно до наказу МОНмолодьспорту України №1012 від 13.09.2012 року ВДУ імені Лесі Українки перейменованій на Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. Східноєвропейський національний університет включено до Єдиного Державного реєстру підприємств та організацій України Міністерства освіти і науки України; форма власності – загальнодержавна. Ліцензія на освітню діяльність у сфері освіти переоформлена в установленому законодавством порядку (наказ МОН України № 148-л від 12.07.2017 року).

Поштова адреса університету: 43025 Волинська область, м. Луцьк, пр. Волі, 13, тел./факс 72-01-23, e-mail: post@eenu.edu.ua

Статут СНУ імені Лесі Українки затверджено Міністерством освіти і науки України 16.01.2017 року (наказ МОН України №55 від 16.01.2017 р.).

У структурі СНУ імені Лесі Українки є 14 факультетів: інформаційних систем, фізики і математики; хімічний; біологічний; географічний; міжнародних відносин; юридичний; психології та соціології; педагогічної освіти та соціальної роботи; фізичної культури, спорту та здоров'я; культури і мистецтв; філології та журналістики; економіки та управління; іноземної філології; історії, політології та національної безпеки, а також підготовче відділення, навчально-науковий центр післядипломної освіти. До структурних підрозділів університету належать: науково-дослідна частина, навчальний, навчально-методичний відділ з ліцензування та акредитації, молодіжної політики та соціальної роботи, планово-фінансовий, кадрів, юридичний, аспірантури та докторантури, міжнародних зв'язків, загальний, інформаційно-обчислювальний центр, охорони праці та безпеки життєдіяльності, постачання, експлуатаційно-технічний відділ, музей Лесі Українки, науково-дослідний інститут Лесі Українки, відділ зв'язків із громадськістю, студмістечко, приймальна комісія, а також бухгалтерія, ботанічний сад «Волинь», бібліотека, Центр культури і дозвілля тощо. У 2011 році розпочав роботу Центр інноваційних технологій та комп'ютерного тестування. Університет має 66 кафедр, 11 науково-дослідних та 44 навчально-наукових лабораторії.

У Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки успішно працюють 7 спеціалізованих вчених рад із захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук за 11 спеціальностями: 08.00.01 – економічна теорія та історія економічної думки. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка. 08.00.06 – економіка природокористування та охорони навколишнього середовища. 19.00.01 – загальна психологія, історія психології. 07.00.01 – історія України; 10.02.01 – українська мова. 26.00.05 – музезнаство. Пам'яткознаство. 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я). 11.00.11 – конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів.

Університет видає 32 збірники наукових праць, з яких 21 – є фаховим виданням України. Відповідно до рейтингу вищих навчальних закладів України за показником кількості публікацій у фахових виданнях, що включені до наукометричних баз, зокрема Scopus, університет посідає

22 позицію.

У загальному рейтингу закладів вищої освіти України за 2018 рік (Освіта.ua) СНУ імені Лесі Українки посідає 31 позицію, у ТОП-200 – 80 позиція, у рейтингу ЗВО за показником «Середній бал ЗНО на контракт» – 49 позиція, серед кращих ЗВО західного регіону – 9 позиція, у рейтингу закладів вищої освіти міста Луцьк – 1 позиція.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки готує бакалаврів за 59 спеціальностями (70 освітньо-професійними програмами) та магістрів за 51 спеціальністю (70 освітньо-професійними програмами).

У 2018 р. СНУ імені Лесі Українки в рейтингу закладів вищої освіти 2018 року за кількістю осіб, зарахованих на навчання за кошти державного бюджету, посів 50 позицію (серед 224), за кількістю осіб, зарахованих на навчання за кошти фізичних та юридичних осіб, – 49 позицію (серед 200), у 2018 році загальний конкурс – 10,8 осіб на місце.

Деяке зменшення кількості заяв на одне місце ліцензованого обсягу у 2018 році зумовлене рядом причин, серед яких: по-перше, зменшення чисельності випускників шкіл як наслідок демографічної кризи 1990-х початку 2000-х років; по-друге, територіальні особливості розташування Волинської області як прикордонного краю. Значний відсоток абітурієнтів області втрачається українськими ЗВО внаслідок їх відтоку за кордон. Причому 2/3 цих втрат склали українці, які навчаються в польських університетах.

Підготовка студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) проводиться на біологічному факультеті. Основним структурним підрозділом, який відповідає за підготовку фахівців зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія), є кафедра ботаніки і методики викладання природничих наук. Кафедра ботаніки і методики викладання природничих наук створена 2000 року (до 2017 року – кафедри ботаніки). До складу кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук входять – 8 осіб, з них штатних – 8, у тому числі докторів наук, професорів – 1, кандидатів наук, доцентів – 6, без наукових ступенів – 1. Кафедру ботаніки і методики викладання природничих наук очолює доктор біологічних наук, професор Волгін Сергій Олександрович. Якісний показник професорсько-викладацького складу випускової кафедри становить 87,5 %. Отже, створені належні умови для підготовки висококваліфікованих кадрів

При формуванні структури підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» враховано вимоги Міністерства науки і освіти України щодо нормативного змісту підготовки фахівців відповідного освітнього рівня. За освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) навчаються 99 студентів на денній та заочній формах навчання.

Контингент студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) формується, головним чином, з абітурієнтів Волинської, а також Рівненської областей, на основі здобутого раніше рівня вищої освіти. Конкурсний відбір здійснюється за результатами вступних випробувань у формі іспиту з іноземної мови та фахових вступних випробувань зі спеціальності, у тому числі для осіб, які здобули вищу освіту за іншою спеціальністю з урахуванням додаткового фахового вступного випробування зі спеціальності.

Про популярність спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) свідчать показники конкурсу. Так, конкурс абітурієнтів становив 2 особи на одне місце (3,3 особи на денній формі навчання) у 2017 році та 1,4 особи – у 2018 році (табл. 1).

Таблиця 1

**Кількісні показники підготовки фахівців другого (магістерського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія»
зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія)
у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки**

№ з/п	Показник	Роки	
		другий (магістерський) рівень	
		2017	2018
1	Ліцензований обсяг підготовки	30	30
2	Прийом студентів, усього:	28	17
	З них:		
	денної форми навчання	9	-
	у т. ч. державне замовлення	1	-
	заочної форми навчання	19	17
	у т. ч. державне замовлення	5	-
3.	Конкурс із спеціальності (за заявами):		
	– денна	2	-
	– заочна	3,3	1,4
4.	Контингент студентів, усього:	26	43
	З них:		
	денна форма навчання	7	7
	у т. ч. державне замовлення	1	1
	заочна форма навчання	19	36
	у т. ч. державне замовлення	5	5
5.	Кількість відрахованих студентів:		
	денна форма навчання	2	-
	заочна форма навчання	-	-
6.	Кількість поновлених студентів (денна форма навчання)	-	-

Слід зазначити, що бюджетні місця заповнені повністю, держзамовлення виконується на 100 %. Контингент студентів є стабільним, заповнюється від 57 % до 93,3% ліцензованого обсягу.

Висновок: експертна комісія констатує, що оригінали установчих та реєстраційних документів, матеріали аналізу за переліком, обсягом та повнотою відповідають вимогам Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах і є достовірними.

Формування контингенту студентів на біологічному факультеті проходить на достатньому рівні. Кількість студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за другим (магістерським) рівнем, не перевищує ліцензованого обсягу.

2. Відповідність державним вимогам щодо якісних характеристик підготовки фахівців

Експертна комісія провела оцінку якості підготовки магістрів спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) шляхом аналізу результатів екзаменів, заліків, звітної документації з практик.

Аналіз результатів заліково-екзаменаційних сесій свідчить про достатній рівень теоретичної і практичної підготовки випускників. Зокрема, за результатами останньої екзаменаційної сесії у 2017-2018 н.р. абсолютна успішність студентів п'ятого курсу становить 100 %, якість знань становить 57,1 %, середній бал – 3,6–3,7. Результати семестрового контролю свідчать, що рівень підготовки фахівців відповідає нормативам та акредитаційним вимогам.

Під час проведення акредитаційної експертизи згідно із затвердженим графіком, комісія провела контрольні заміри залишкових знань студентів освітньо-професійної програми «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) з таких дисциплін:

- з циклу дисциплін загальної підготовки: «Історичний розвиток біологічних систем»;
- з циклу дисциплін професійної підготовки: «Біологія поведінки людини», «Функціональна діагностика».

Результати перевірки виконання контрольних робіт характеризують такі дані:

1) з циклу дисциплін загальної підготовки: абсолютна успішність – 100 %, якість навчання – 71,4%; середній бал – 3,7; відхилення відсутні;

2) з циклу дисциплін професійної підготовки: абсолютна успішність – 100 %; якість навчання – 78,6%; середній бал – 3,8; відхилення від оцінок при самоаналізі на рівні середнього балу до -0,2.

Під час експертизи перевірено щоденники і звіти про проходження виробничої практики. Аналіз звітної документації студентів свідчить, що щоденники оформлені згідно з вимогами, які розроблені в університеті. За результатами захисту звітів з виробничої практики абсолютна успішність студентів складає 100 %, якість знань – 100 %, середній бал 4.1. Комісія перевірила і підтверджує достатню якість звітів про проходження виробничої практики та відображення в них аналізу всіх сторін виробничої діяльності зі спеціальності, основних положень програм практики, насиченості звітів ілюстративними матеріалами. Відхилення в оцінюванні звітів за результатами експертизи не виявлено.

Висновок: аналіз результатів комплексних контрольних робіт студентів за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за другим (магістерським) рівнем свідчить, що студенти мають достатній рівень знань з дисциплін відповідних циклів.

3. Організаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

Підготовка фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Середня освіта. Біологія» на базі освітнього рівня «Бакалавр» здійснюється відповідно до навчального плану, затвердженого вченою радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки відповідно до вимог Положення про організацію навчального процесу у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки (затверджено вченою радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, протокол №14 від 28 вересня 2017 року).

За навчальними планами формують графіки навчального процесу для кожного курсу, які затверджує проректор з науково-педагогічної і навчальної роботи та рекрутації. Навчальні заняття проводять за розкладом, що розробляє деканат щосеместрово до початку навчального семестру. Під час проведення навчального процесу витримуються нормативні вимоги завантаження студентів щодо кількості аудиторного тижневого навантаження. Заняття проводяться із дотриманням законодавчих вимог щодо охорони праці та техніки безпеки.

Викладачами кафедри розроблено навчально-методичні рекомендації до проведення лабораторних та практичних занять, опорні конспекти лекцій, вказівки до організації самостійної роботи. Студенти мають можливість користуватись електронними версіями цих рекомендацій, розміщеними у вільному доступі в Інституційному репозитарії університету (<http://esnuir.eenu.edu.ua>), а також електронними версіями багатьох підручників і навчальних

(<http://esnuir.eenu.edu.ua>), а також електронними версіями багатьох підручників і навчальних посібників у комп'ютерному класі біологічного факультету. Реєстр навчально-методичного забезпечення дисциплін підтримується в актуальному стані науково-педагогічними працівниками випускової кафедри. Протягом останніх п'яти років викладачами кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук видано – 49 навчально-методичних видань, а загалом усі дисципліни є методично та інформаційно забезпеченими.

Переддипломна та асистентська практика із спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) проводяться на кафедрі ботаніки і методики викладання природничих наук відповідно до навчального плану й навчальних програм, затверджених на засіданні кафедр і методичною комісією факультету, відповідно до вимог Положення про проведення практики студентів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (затверджено вченою радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, протокол №14 від 28 вересня 2017 року).

За навчальним планом для студентів передбачено переддипломну практику у 11-у семестрі тривалістю 6 тижнів та асистентську практику у 10 семестрі тривалістю чотири тижні. Студенти можуть самостійно вибирати місце проходження практики, укладаючи угоду на термін проходження практики. Наявність угод перевірено експертною комісією, термін дії угод відповідає повному циклу навчання магістрів.

Державна атестація студентів освітньо-професійної програми «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) проходить у вигляді комплексного екзамену з Біології та методики навчання. Організація підготовки до комплексного екзамену з Біології та методики навчання здійснюється відповідно до вимог Положення про державну екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають освітні ступені бакалавра, магістра. Методичне забезпечення державної атестації відповідає вимогам.

Реалізація компетентнісного підходу у навчальному процесі при підготовці фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Середня освіта. Біологія» здійснюється відповідно до навчального плану, затвердженого вченою радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки відповідно до вимог Положення про організацію навчального процесу у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки.

Згідно з порядком формування навчальних планів підготовки фахівців за освітнім ступенем Магістр денної і заочної форм навчання у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки цикл загальної підготовки становить 36% (32 кредити) від загальної кількості, з них три дисципліни спрямовані на формування фахових компетентностей. Цикл професійної підготовки складає 64% (орієнтовно 58 кредитів) від загального обсягу кредитів ЄКТС, з них 12 кредитів уніфіковані в межах спеціальності та у межах освітнього та наукового спрямування факультету. Курсова робота (проект) на освітньому ступені Магістр не планувалась.

Висновок: експертна комісія зазначає, що рівень навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка повністю відповідає акредитаційним вимогам.

4. Кадрове забезпечення освітнього процесу

Експертна комісія, використовуючи первинні документи відділу кадрів університету, перевірила достовірність наведеної у матеріалах акредитаційної справи інформації про якісні показники викладацького складу, що забезпечує навчальний процес із підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія). Станом на день перевірки всі

науково-педагогічні працівники занесені до Єдиної державної електронної бази освіти (ЄДЕБО).

У процесі експертизи встановлено, що навчальний процес за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) забезпечують 18 штатних науково-педагогічних працівників, з них – 5 (27,8 %) докторів наук, професорів та 11 (61,1%) кандидатів наук, доцентів, професорів, кандидатів наук, старших викладачів – 2 (11,1%). Штатна укомплектованість професорсько-викладацького складу, що забезпечує навчальний процес із вказаної освітньо-професійної програми, становить 100 %.

Частка науково-педагогічних працівників, які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора і проводять лекції з навчальних дисциплін відповідної освітньо-професійної програми за основним місцем роботи, становить 29,5%, що відповідає Ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти.

Лекції з навчальних дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей, проводять науково-педагогічні працівники, котрі є визнаними професіоналами з досвідом дослідницької та управлінської роботи за фахом: таких лекційних 226 год, що становить 52,1% від визначених навчальним планом.

Загальна чисельність викладачів кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук – 8 осіб, які є штатними працівниками, в тому числі 1 доктор наук (12,5%), 6 кандидатів наук (75,0%), із них 4 доценти (50%). Загалом, частка штатних осіб із науковими ступенями та вченими званнями становить 87,5 %.

Кафедру очолює доктор біологічних наук, професор С. О. Волгін, відмінник освіти України (2001 р.), нагороджений нагрудним знаком «За наукові та освітні досягнення» (2016 р.). Професор С. О. Волгін здійснював наукове керівництво 5 аспірантами, які здобули науковий ступінь кандидата біологічних наук. На кафедрі працює аспірантура зі спеціальності 03.00.05 – ботаніка. Професор С. О. Волгін та доцент О. Я. Іванців були опонентами при захисті дисертацій. Викладачі кафедри неодноразово надсилали відзиви на автореферати дисертацій, поданих на здобуття наукових ступенів кандидата та доктора педагогічних, біологічних та сільськогосподарських наук.

Група забезпечення із 4 осіб є достатньою для здійснення освітньої діяльності із підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) (при фактичному контингенті студентів – 99). У групі забезпечення із 4 осіб відсоток осіб зі ступенями та вченими званнями – 100 % (при нормативі 60 %); кількість докторів наук – 2, що становить 50 % від складу групи забезпечення і відповідає ліцензійним умовам.

Усі викладачі, які забезпечують навчальний процес зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) за другим (магістерським) рівнем мають стаж науково-педагогічної діяльності понад два роки та рівень наукової та професійної активності, який засвідчується виконанням не менше чотирьох видів та результатів з перелічених у пункті 30 цих Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Викладачі випускових кафедр постійно працюють над підвищенням кваліфікації, проходять стажування згідно з графіком у провідних закладах вищої освіти України та Європи. Працівники кафедри підвищують кваліфікацію також і у сфері дистанційного навчання у Центрі інноваційних технологій та комп'ютерного тестування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (В. О. Голуб у 2014 р., М. О. Зінченко, у 2016 р., О. С. Фіщук у 2018 р.). Викладачі І. І. Кузьмішина та О. С. Фіщук після проходження навчання у мовному центрі «Світ» Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки одержали дипломи, які за загальноєвропейською шкалою мовної компетенції знання відповідають рівню B2. Загалом, плани наукового стажування виконуються повністю. Результатом стажувань є написання монографій, підручників, посібників, методичних розробок. За період з 2013 р. по 2018 р. вийшли друком 181 наукова публікація співробітників кафедри загальним обсягом 235,25 друкованих аркушів, серед них 41

(22,65 %) статей – у фахових виданнях України. За кордоном опубліковано 26 статей (7,23 друкованих аркушів), дві із них у виданнях, що зареєстровані у міжнародних наукометричних базах даних Scopus, дві у міжнародній наукометричній базі Web of Science Core Collection. Вийшло друком шість монографій загальним обсягом 45,9 друкованих аркушів. З грифом МОН України видано 6 підручників «Біологія» для 6, 7, 8-их класів загальноосвітніх навчальних закладів (55,21 друкованих аркушів). Співробітники кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук взяли участь у роботі 128 всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій.

Протягом останніх п'яти років викладачі кафедри активно залучалися до виконання державних та науково-дослідних робіт, зокрема: Рослинний світ Волинської області (номер державної реєстрації теми: 0111U002144) – керівник Коцун Лариса Олександрівна; Терміни виконання: початок - 1 січня 2011, закінчення - 31 грудня 2013 року.

Доц. Голуб В. О. є членом спеціалізованої вченої ради К 47.104.05 Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне) із захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 06.01.03 – ґрунтознавство та агрофізика. Проф. К. Б. Сухомлін є членом Науково-методичної комісії МОН України з біології, природничих наук та математики (091 Біологія). Доц. Іванців О. Я. брала участь у роботі науково-методичної комісії Науково-методичної ради МОН України у якості незалежного експерта із якості підручників для шкіл. Доц. О. П. Зінченко – член експертної комісії для здійснення експертизи електронних версій проекту підручника «Біологія» для загально-освітніх навчальних закладів, гімназій, ліцеїв, колегіумів, член робочої групи із розроблення програм зовнішнього незалежного оцінювання. Працівники кафедр є членами 5 редколегій українських та закордонних наукових журналів (Польщі, Словаччини, Індії).

Кафедра ботаніки і методики викладання природничих наук активно бере участь у підготовці студентів та учнів до олімпіад та конкурсів наукових робіт, які щорічно проводяться МОН України. Викладачі кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук щорічно організовують I тур олімпіад з дисциплін «Біологія», «Екологія».

При кафедрі діють дві секції МАН України «Ботаніка» (керівник доц. Голуб В.О.) та «Лісове господарство» (керівник доц. Коцун Л.О.). Завдяки цілеспрямованій та високоякісній роботі професорсько-викладацького складу кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук отримані значні результати серед слухачів МАН України, вони неодноразово ставали переможцями у III етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт слухачів наукових товариств та філій Малої академії наук України (м. Київ) (2018, Романенко Яна, 3 місце), (2015, Петрова Наталія, 2 місце); (2016, Коломисець Уляна, 2 місце), (2017, 2018 Тимчій Анна, 2 місце).

Рівень студентської наукової роботи на випусковій кафедрі є досить високим. На кафедрі працюють проблемні наукові групи. Результати студентських досліджень доповідаються на конференціях і круглих столах.

Висновок: кількісні та якісні показники кадрового забезпечення повністю відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України щодо акредитації за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за другим (магістерським) рівнем. Науково-дослідна та науково-практична робота кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук організована на належному рівні.

5. Матеріально-технічне забезпечення

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки має в своєму розпорядженні 15 будівель і споруд, у яких розміщені навчальні корпуси, студентське містечко, спорткомплекс, агробіостанція, ботанічний сад «Волинь», археологічний музей, Музей Лесі

Українки, Музей СНУ імені Лесі Українки, редакційний відділ, бібліотека, заклади громадського харчування. Головний корпус знаходиться за адресою: м. Луцьк, просп. Волі, 13. В університеті є спортивно-оздоровчий комплекс, 12 спортивних залів (ігрові й спеціалізовані), оснащених сучасним обладнанням і тренажерами, формується центр фізичної реабілітації, функціонують відкриті спортивні майданчики, 2 стадіони, база практик – табір «Гарт» (на 252 місця) на озері Світязь на території Шацького природного національного парку. У приміщеннях навчальних корпусів працюють 8 їдалень на 560 посадкових місць. СНУ імені Лесі Українки має 6 гуртожитків, об'єднаних у студентське містечко як окремий структурний підрозділ університету. Наявна мережа гуртожитків забезпечує потреби студентів, які не мають житла.

Навчальний процес забезпечений необхідними навчальними приміщеннями, санітарно-технічний стан яких відповідає затвердженим нормам. Наявна матеріально-технічна база СНУ імені Лесі Українки відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності.

Площа навчальних приміщень для проведення освітнього процесу становить 21251,9 м², фактичний контингент студентів університету (станом на 01.10.2018 року) – 9032 студенти. Таким чином, на одного студента припадає 2,4 м² навчальної площі, а з урахуванням навчання у дві зміни – 4,8 м², що відповідає ліцензійним умовам.

Загальний ліцензований обсяг на другому (магістерському) і першому (бакалаврському) рівнях становить – 18825 осіб. Університет може забезпечити, у разі необхідності, навчання у три зміни, тоді на одного здобувача вищої освіти припадатиме 3,4 м² ($21251,9 : 18825 \times 3 = 3,4$).

Сучасні освітні технології підготовки фахівців з усіх ліцензованих у ЗВО спеціальностей передбачають використання комп'ютерної та мультимедійної техніки. В аудиторному фонді СНУ імені Лесі Українки передбачено 140 лекційних аудиторій, 42 одиниці мультимедійної техніки дозволяють забезпечити проведення занять у 30 % лекційних аудиторій одночасно. Решта аудиторій можуть забезпечити використання мультимедіа за принципом мобільності відповідно до розкладу занять.

Парк комп'ютерної техніки університету налічує понад 1200 одиниць. Для навчальних цілей в університеті використовуються 27 комп'ютерних лабораторій Центру інноваційних технологій та комп'ютерного тестування загальною площею 1136 м². Усі комп'ютери Центру (375 одиниць) об'єднані у корпоративну мережу з підключенням до глобальної мережі Internet. Комп'ютерні лабораторії університету відповідають санітарним нормам, вимогам технічної безпеки та функціонують повний робочий день (8 год.), що дозволяє забезпечити проведення навчальних занять в обсязі 50 академічних годин на тиждень. При одночасному використанні наявної комп'ютерної техніки є можливість забезпечити 2 години навчальної діяльності на тиждень для 9375 студентів, що перевищує фактичний контингент 9032 студенти ($375 \text{ комп.} \times 5 \text{ пар в день} \times 5 \text{ днів в тижд.} = 9375$).

Організація навчання в комп'ютерних лабораторіях регулюється електронним розкладом занять (<http://194.44.187.60/rozklad>) відповідно до навчальних планів.

Додатковим засобом для навчання та спілкування студентів і викладачів є вільний доступ до мережі Internet, реалізований за допомогою технології Wi-Fi у фойє та коридорах усіх навчальних корпусів університету.

Більшість навчальних та навчально-наукових лабораторій біологічного факультету розміщені на 7-му поверсі аудиторно-лабораторного корпусу №2 (С) СНУ імені Лесі Українки (м. Луцьк, вул. Потапова, 9). Біологічний факультет займає весь сьомий поверх цього корпусу. Крім того, у структурі факультету є лекційна аудиторія 102Н навчально-бібліотечного корпусу №8 (Н) площею 50 м² (вул. Винниченка, 30), лекційна аудиторія гуртожитку № 3 площею 60 м² (вул. Ярошука, 30). Проводяться заняття і на інших поверхах аудиторно-лабораторного корпусу №2 (С) у лекційних аудиторіях С11 (213,5 м²), С13 (175,7 м²), С15 (183,2 м²). На одного студента біологічного факультету припадає 3,12 м² навчальної площі, що відповідає Ліцензійним умовам.

На біологічному факультеті функціонують навчально-методичні (лісознавства, лабораторія лісівництва та таксації, вікової фізіології та методики вивчення здоров'я людини), навчально-наукові (технологій викладання природничих наук, вікової нейрофізіології, гістології та морфогенезу, фауни і систематики безхребетних тварин біоценозів Західного Полісся, олігохетології, генетики і селекції рослин, біотехнології, лабораторія з мікробіології, електронної мікроскопії, біофізики) та навчальні (загальної фізіології людини та тварин, лабораторія цитології, гістології та ембріології, лабораторія безхребетних тварин, лабораторія фізіології рослин, лабораторія систематики вищих рослин, лабораторія зоології хребетних тварин, лабораторія декоративної дендрології та фітодизайну) лабораторії.

Крім того працює навчально-науково-виробнича лабораторія медико-біологічного моніторингу та громадського здоров'я, навчальна лабораторія-музей анатомії людини, музей зоології та гербарна лабораторія.

Навчально-наукова лабораторія технологій викладання природничих наук, займається проблемою впровадження новітніх технологій навчання у сфері природничих наук. На її базі здійснюється розробка методичного забезпечення наочними матеріалами, проводяться методичні семінари, круглі столи, конференції, наукові семінари, майстер класи з актуальних проблем сучасної природничої освіти та асистентська практика.

У розпорядженні біологічного факультету є ботанічний сад «Волинь» і агробіологічна станція.

Ботанічний сад «Волинь» заснований у 1977 році як науково-дослідний та природоохоронний структурний підрозділ університету і займає площу 10 га, яка розташована у межах міста Луцька вздовж вул. Потебні. 63 види судинних рослин ботсаду належать до трьох відділів рослин (*Equisetophyta*, *Pinophyta* і *Magnoliophyta*), 23 родин та 53 родів. Родами з найбільшою насиченістю видів є *Acer*, *Populus*, *Salix*, *Artemisia*, *Equisetum*, *Euphorbia*, *Plantago*, *Trifolium*, які охоплюють 30,2 % від усієї кількості видів.

Агробіологічна станція (агростанція) як структурний підрозділ входить в склад ботанічного саду «Волинь» СНУ імені Лесі Українки. Займає площу 1,7861 га. Земельна ділянка належить до с. Зміїнець Княгининівської громади. До матеріально-технічної бази агробіологічної станції належать колекційні фонди та всі інші основні засоби наукового та господарського призначення, що знаходяться в його розпорядженні. Агростанція забезпечена власною свердловиною, виведено 3 колодязі. Для забезпечення ефективного та раціонального використання території агростанції вона розподіляється на адміністративно-господарську та колекційно-експозиційну зони, а також тепличний комплекс № 2 (3 теплиці – 47 м x 18 м).

Проходження навчальної комплексної практики з зоології та ботаніки щорічно відбувається на базі практик – спортивно-оздоровчого табору «Гарт» (с. Світязь, Шацький район). Під час проведення практики студенти вивчають флору, фауну Шацького національного природного парку. База розташована на площі 3,64 га, на якій розміщено: адміністративно-побутовий корпус, конференцзал, їдальня, два спальних корпуси загальною площею 1099,6 м², вісім будиночків відпочинку, стадіон і спортивні площадки, господарські приміщення. Поруч з їдальнею на земельній ділянці площею 0,35 га культивуються в овочевій сівозміні різні сільськогосподарські рослини, де студенти отримують практичні знання по вирощуванню і догляду за овочевими культурами. Також на території бази більше 1 га займають природні луки, які є об'єктом досліджень при вивченні курсу ботаніки.

Навчальним планом спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) передбачено викладання навчальних дисциплін, вивчення яких передбачає використання комп'ютерної техніки, а саме:

1. Інноваційні технології при викладанні біології;
2. Методика складання та розв'язування задач та тестів з біології;
3. Біологічний експеримент.

Лабораторні та практичні заняття з вище зазначених дисциплін проводяться в аудиторіях №705 (48,7 м²), С-1, (32,3 м²), (С-3), 36,6 м², (С-4), 52 м², (С-9), 32,6 м² загальною площею 202

м² та кількістю робочих місць - 72.

Під час заліково-екзаменаційної сесії підсумковий контроль знань студентів з нормативних дисциплін проводиться в ауд. 705, С-1, С-3, С-4 у формі комп'ютерного тестування.

Для забезпечення виконання навчального плану будуть використовуватись комп'ютерні лабораторії С-705; С-1; С-3; С-4; С-9, у яких працюють 72 комп'ютери. Усі комп'ютери приєднані до мережі Інтернет. З внутрішньої мережі університету можна працювати в бібліографічному каталозі та репозитарії бібліотеки університету. Також з усіх комп'ютерів мережі університету можливо користуватись реферативно-пошуковою базою Scopus.

Займатись науково-дослідною та пошуковою діяльністю студенти спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) мають можливість у бібліотеці СНУ імені Лесі Українки, де встановлено 3 комп'ютери для роботи з електронним каталогом бібліотеки та 5 комп'ютерів у читальній залі з доступом до передплатних електронних ресурсів наукового спрямування.

Для забезпечення підсумкового контролю дисциплін плану використовується Центр інноваційних технологій та комп'ютерного тестування, який розпочав роботу у 2011 році (у вигляді тестування проводяться семестрові іспити). Комп'ютерні лабораторії відповідають усім санітарним нормам, оснащені кондиціонерами.

Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях на біологічному факультеті – 2 стаціонарні мультимедійні аудиторії (ауд. С-720 та ауд. С-724) та 10 переносних мультимедійних проекторів.

У корпусі, де навчаються студенти біологічного факультету, розміщені їдальня (на 30 посадкових місць); за 50 метрів від корпусу у навчальному корпусі G розташована їдальня «Експрес» (на 24 посадкових місця), які функціонують щодня з 9.00 до 17.00; гардероб, навчально-методичні й науково-дослідні лабораторії, комп'ютерні лабораторії Центру інноваційних технологій та комп'ютерного тестування. Поряд із корпусом – гуртожиток для студентів факультету, стадіон СНУ імені Лесі Українки.

Отже, навчальний процес забезпечений необхідними навчальними приміщеннями, санітарно-технічний стан яких відповідає затвердженним нормам. Випадків порушень техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки та травмування не зафіксовано. Наявна матеріально-технічна база СНУ імені Лесі Українки відповідає акредитаційним вимогам щодо провадження освітньої діяльності.

Висновок: експертна комісія констатує, що в Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки створена необхідна матеріально-технічна база для ефективного здійснення освітнього процесу за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, що відповідає акредитаційним вимогам МОН України та дозволяє в необхідному обсязі забезпечувати якісну підготовку фахівців.

5. Інформаційне забезпечення

Фонди наукової бібліотеки СНУ імені Лесі Українки станом на 01.10.2018 року нараховують понад 838 тисяч примірників, функціонують 6 спеціалізованих читальних залів на 652 місця. Структура бібліотеки відповідає типовій структурі бібліотек ЗВО IV рівня акредитації, а саме 8 відділів: комплектування, наукової обробки документів і організації каталогів, зберігання фондів, науково-методичний, інформаційно-бібліографічний, інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення, обслуговування (абонемент), обслуговування читальних залів та 6 секторів: підтримки автоматизованої бібліотечної системи програмного забезпечення, комп'ютерного забезпечення, гуманітарної літератури, природничої літератури, рідкісних та іноземних видань, періодичних видань, які забезпечують виконання визначених функцій і завдань та різні аспекти обслуговування користувачів.

Автоматизація бібліотечних технологічних процесів відбувається засобами АІБС «УФД/Бібліотека». Електронний каталог бібліотеки містить понад 470 тис. записів і доступний онлайн в режимі 24/7.

Інформаційний супровід наукових досліджень, забезпечення розвитку наукового потенціалу професорсько-викладацького складу реалізовувався шляхом забезпечення доступу до віддалених світових наукових інформаційних ресурсів. Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України №1286 від 19.09.2017 року Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки отримав доступ до наукометричних баз даних Web of Science та Scopus. Для забезпечення активного використання ресурсів було організовано низку семінарів щодо можливостей платформ Web of Science та Scopus для різних груп користувачів: магістрів, аспірантів, викладачів.

З метою забезпечення сталого доступу та поширення наукового доробку професорсько-викладацького складу університету серед світової наукової спільноти відбувається сприяння збільшенню контенту та модерування інституційного репозитарію Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (eSNUIR) (<http://esnuir.eenu.edu.ua/>). Станом на жовтень 2018 року він містить 13811 навчально-методичних та наукових матеріалів.

Бібліотека університету в повному обсязі забезпечує навчальною, навчально-методичною та періодичною літературою студентів спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) відповідно до навчального плану їх підготовки.

Слід відмітити, що на кафедрі ботаніки і методики викладання природничих наук продовжується робота з формування кафедральної бібліотеки для інформаційного забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (Біологія). Бібліотека формується як із друкованих видань, так і з джерел в електронній формі зусиллями співробітників кафедри.

Висновок: експертна комісія підтверджує достатній рівень інформаційного забезпечення навчального процесу здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. Кількість наявних у науковій бібліотеці передплатних періодичних та наукових фахових видань відповідає акредитаційним вимогам.

6. Перелік зауважень (приписів) контролюючих органів та заходи щодо їх усунення

Зауважень та приписів контролюючих органів, що здійснюють контроль за дотриманням ліцензійних умов, а також скарг юридичних та фізичних осіб щодо діяльності навчального закладу з підготовки фахівців галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки з моменту останньої процедури акредитації не було. Це первинна акредитація освітньо-професійної програми за другим (магістерським) рівнем.

Загальні висновки та пропозиції

На підставі поданих на акредитацію матеріалів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки та перевірки результатів діяльності на місці, експертна комісія дійшла висновків, що:

- навчальний заклад функціонує на законних засадах, має необхідні статутні документи;
- акредитаційні матеріали, що подані ЧНУ імені Лесі Українки, представлені у повному обсязі;
- ЧНУ імені Лесі Українки має необхідну нормативно-правову документацію, що дає право здійснювати підготовку магістрів за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія);
- стан кадрового, матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного

забезпечення освітнього процесу відповідає вимогам щодо підготовки магістрів освітньо-професійної програми «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія);

- навчальний процес забезпечений навчальними посібниками та підручниками, підготовка фахової методичної літератури здійснюється викладачами кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук;

- загальний рівень професорсько-викладацького складу випускових кафедр відповідає акредитаційним вимогам щодо підготовки магістрів освітньо-професійної програми «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія);

- результати освітньої діяльності з фахової підготовки за освітньо-професійною програмою «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) в СНУ імені Лесі Українки відповідають акредитаційним вимогам, що підтверджується результатами виконання комплексних контрольних робіт.

З метою удосконалення навчально-виховного процесу експертна комісія вважає за доцільне висловити наступні рекомендації, а саме:

- посилити наукову роботу працівників кафедр, зокрема стосовно наукових публікацій у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН України: Scopus або Web of Science Core Collection;

- оновлювати матеріально-технічну базу сучасними приладами та інструментами;

- продовжувати роботу з удосконалення електронного ресурсу закладу освіти, зокрема випускової кафедри.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК:

На підставі аналізу поданих на акредитацію матеріалів і результатів акредитаційної експертизи комісія робить висновок про можливість акредитації освітньо-професійної програми «Середня освіта. Біологія» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за другим (магістерським) рівнем вищої освіти у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки.

Голова експертної комісії

Любінська Людмила Григорівна,
завідувач кафедри біології та методики її
викладання Кам'янець-Подільського
національного університету імені Івана
Огієнка, доктор біологічних наук, доцент
Грицай Наталія Богданівна, професор
кафедри біології, онкології та медичної
фізіології Рівненського державного
гуманітарного університету, доктор
педагогічних наук, професор

Експерт

16 січня 2019 року

«З експертними висновками ознайомлений»

Ректор СНУ імені Лесі Українки

Коцан Ігор Ярославович,
доктор біологічних наук, професор

Голова експертної комісії

Л. Любінська